

Közönségesen meglevén győződve a legközelebbi 1832-től fogva 1836-ig tartatott Országgyűlés arról mály megdörhetetlen azon nyereség, mely a *Vasutakból*, a kereskedésre hivatott, az ily nemű vállalatokat a Törvény általna alá véve, egyszerűen pedig a 25ik Törvényekkel 183 szakaszában azon Vonalokat, melyeken a Vasutak építése legkívánatosabb, különösen kijelölve: azoknak központi-járási *Pest Váruktól*, mint szerencsés helyzetnél fogva a hont kereskedés virágzósa hozatalára legalkalmasabb, tűz ki. Ezen vaspályák egyiké *Pesttől Bécs felé* az Austriai határzárakig lércia vonandó; kétséget nem szenved: hogy a Duna balpartján ültetőndő Vasut építésének Országgyűlést elhatározása alkalmával vasutokra vétettek mind azon hasznok, melyek abból, *Pest, Pozsony*, és illettűleg *Dobruzena* városoknál kivül, az azon part-oldalon fekvő számos Vármegyére, a azoknak lakosira, de magára az egész Ország, a a nemzeti iparra is áramni fognak.

Ha Magyarország térképét megtekintjük, nyilván látható, mely kedvező lesz honunkra nézve a Dunának balpartján építendő Vasut, és az az általi közlekedés; mellynél fogva Pest, a hont kereskedésnek törvény által is kijelölt központi-járási az Ország legnevezetesebb kereskedő-városaival *Pozsonnyal*, és *Dobruzenával*, a az ezek közt fekvő kereskedést öző népes helységekkel — sőt sőt sőt, mely egyebb iránt is különféle viszonyosságoknak kiván tölve, sem más vasut akadály által felbe nem szakaszva — egybe kapcsolhatók, és a mely vasut a Ferdinánd Császári éjszakai vaspályával leendő összeköttetése által Austriának nagy részével, nem különben Morva, Szilézia, a *Cseh Országokkal*, a a többi éjszakai-európai tartományokkal; hol a magyar termékek nyereséges árucaikkal, egyenes érintésbe kerülhetnek.

A mint tehát ezen a Dunának balpartján építendő Vasut a hont kereskedés, és jelesen annak központi-járási *Pest váruktól* legnagyobb érdekében fekszik: úgy mellyt aggodalmat gerjeszt, bennünk azon körülmeny: hogy, mint több kirlapban a különösen T. Pozsony Vármegye múlt 1833-ik évi december 2án tartatott Közgyűlésének nyilvánossá tett Határozatából érhető volt, a balparti mint honunkra nézve leghasznosabb vasut létesíthetése egy a Duna másik partján építendő szándékolt vasutnak tárgyalása által hátrálthatárnak; és minthát mind a két Vasutnak némi tekintetben különböző érdeke van; a mint a balparti vasut felett a jobbparti elsőbbséggel nem bírhat: úgy a jelenleg kézzel tervezett jobbparti a balpartinak azonnal elkezdendő építésében legkisebb gátul sem akadályhat; annyival kevéssé: mivel — mint T. Pozsony Vármegyének leint érintett Határozatában is körülmenyösen lémerítették — Honunkra tekintvén mind a kétfő egymásba tökéletes nélkül leülthet. De ezen két vasut felállításában az által is kétségen kívül létezik, hogy mind a kétfőnek vonalja a Duna által a tetemes távolságban leendő elválasztva; emellettve mind a bal, mind pedig a jobbparti földter sajtó termékével, a árú cikkekkel a vasutnak külön, és fenmaradhatására elegendő foglalatosságot nyújthat, azon kivül mind a két vasutnak a maga, tulajdikk Hazaek kereskedése, és mi ezzel összekapcsolva van, előmozdítása érdekében lévén építendő: egyik a másiknak építhetést egyebkent is ki nem rekeszt, továbbá — nem tekintvén ezennel Magyarország balparti részének természeti helyzetét — az ezen oldali Vasut már csak a kereskedési érdek azon szempontjából is kívánatosabb, mivel a hont természetényeknek piacza nem luda, hanem Pest tévén, ide a vevő az illető vonalon egyszerűen, más költség, a idő-nyereséggel, jutharand. De különben is a Duna balpartján sokkal több kivitelő termék és árucaikk létezik, mint a jobb oldalon, melyek a föld természeti helyzeténél fogva a Duna folyamán fel, a lefelé mindég a pesti oldalon, vagy is a balpartin központosulnak. Valamint az sem szenved kétséget: hogy a Duna balpartján az országban azon legjelentősebb érdeklő részre van, mely ámbár a természetűl gazdagon megáldott, mindaddig azon okból, mivel nem voltak közlekedési eszközök, bő termékeit vagy éppen nem, vagy pedig csakely részben adhatta el; holott az által, ha a balparti vasut létesül, az Országban nagyobb, a legtermékenyebb részével, a mi több, Erdély Országával is összekapcsolhatatár, mely különben is csak a baloldaltól lehet, a okvetlenül azon következtetést hívna maga után: hogy az Országban ezen részben is a Nemzeti ipar, a hont kereskedés virágzósa jonne, a nélkül, hogy azért a jobbparti rész ez által valódi kárt szenvedne.

Mivel tehát ily körülmenyek közt a balparti, vagy is központi-csatnalk létesülését az ország nagy részének érdeke magával hozza; mint ha huzatlik köteleseknek érezzük magunkat a lent előadott fő fontosságú okokból, egyszerűen a T. Pozsony vármegye által felhozottakra hivatkozva, a jelenleg egybegyűlt ország Kural és Rendeléhez azon alázatos kérelemmel járulni: hogy a Duna balparti vaspálya, mint úgy szólva az egész magyar kereskedés érdekében alapuló, és a jobbparton építendő szándékolttal össze nem ütköz, minctelöbb léire hozattassék.

Kélt Pesten 1840-ik évi Január 11-én tartatott Tanács Ülésből.

Sabud királyi

Pest Város

Tanátsa a választott Polgármaga.

Pozsony Vármegyének a Dunának bal partján (a pesti oldalon) vezetendő **Vas-úti vonal** iránt a többi Megyékhez, 1839^{nk} eszt. Decemb. 2^{bn} intézett

Kör-Levele.

Nagyméltóságú's a' t. Midőn az ország köz javának és honi kereskedésünknek előmozdítására alkotott 1836iki évi 25ik törvényczikkely több vaspályákat és ezek közül különösen Isó szakaszának Isó pontjában Pestről Bécsfelé Ausztria határszélig, 4tkén pedig Pestől Morva és Szilézia széléig, végre 3ik pont alatt szűze Pestől Erdélyig vezető vasutakat nem csak kijelölé, hanem a 14ik pontnak tartalmá szerint részletesen is a' törvény oltalma alatt állóknak és a' törvény engedte kedvezéseknek használatára alkalmasnak kijelenté, ezeknek létesíthetése iránt kétségkedésünk már annyival kevésbbé lehet, minthogy ezen jessül a' Dunának bal partján vezetendő vasutak, a' törvény biztosításánál fogva, már vállalkozó társaság is, és pediglen olyan alakult, melly nagy költségbe került, sőt meg is vizsgált és helyeseknek talált tervével, rajzával, nemkülönben költségvetésével készen állra, e' vállalatnak teljesítését némileg az által is biztosítja, hogy a' részvények kibocsátása, következőleg azok tulajdonosi által fizetni szokott pénzeknek beszedése előtt már megtörtént előmunkálatokra fordított tetemes költségeit egyedül a' tervezett vasutak létrejövetelel szeresheti viasza, ha tekintjük továbbá, hogy a' nagyméltóságú m. kir. Helytartótanács is ezen balparti vonalt a' törvényben érintettek és ennek kedvezésére érdemcsuk megismerve, az előmunkálatokhoz gyamolító kezek nyújtása végett minket több ízben felszólított, — illy körülményekül fogva valamint egy részről e' vonalnak létrejövetelel, a' vállalkozó társaságnak ön érdekében feködül látjuk: úgy más részről — köz tekintetekből menve ki — meg vagyunk győződve arról, hogy fentebb érintett törvényünk annak építhetőségét tökéletesen biztosította. —

Hogy báró Sina György a' Duna jobb partján Bécsből Erdélyig szűze vasutat építeni szándékozik, köz tudományra vagyon, s épen ezen két törv egybehangoltságából eredő kérdések iránt a' felek közötti vitaközösnek okozták, hogy a' balparti vonalnak törvény-engedte létesülése, a' köz értekeknek tetemes hátramaradásával, mai napig akadályoztatik. — Nem szélünk, a' Duna jobb partján építendő vasutnak bármely esékely akadált is elébe gördíteti; mert a' fentebb érintett 1836iki évi 25ik törvényczikkely bizonyára nem a' nemzeti ipart, meg amugy is lehetőbb esékely kereskedést sorrasztó a' elfojtó egyedáruság gyamolításául szolgáló megszorításokra, hanem a' kedvezéseknek még inkább bővítésére a' akadályok elhárítására vagyon irányozva, minthogy különben a' vonalok kijelölése által a' vállalkozókra, a' költség előmunkálatok megtételére, s' ezzel pénzek hasztalan vesztegetésére cel vettetül volna, mi egy törvényhozó testnek igazságával és egyenességével meg nem fér, valamint a' törvény biztosításának megszüntetése mellett a' hasznák hitélet is örökre elrontaná: véleményünk tehát egyedül az, hogy a' balparti átnak létrejövetelel semmi másféle tekintetek nem gátolhatják, és hogy a' vasuti vonalokból Hazánkra nézendő hasznokat tekintve, a' jobbpartinál ezeltáryosabb. —

Mi ebbel teljes meggyőződésünkön alapuló véleményünknek első részét illeti; az annyiszor érintett 1836iki 25ik törvényczikkely első szakaszában, Pest városától, végpontkép Morva és szilézia országoknak határai, úgyssimie Pestől Bécsfelé Ausztriának határszéle tüzetett ki; mivel az ausztriai határszélek egy részben; Morva és sziléziának pediglen országunkra néve kirekesztődleg Pest városától véve, a' Dunának balpartján léteznek, a' balparti vonalnak törvényben foglaltatásai kétségbe hozni annyivalinkább nem lehet, minthogy az iránta tett előleges munkálatokat, mint fentebb érinték, a' nagyméltóságú m. kir. Helytartótanács is, közönözet érdemlé késszéggel előmozdított méltóztatott.

De továbbá báró Sina György a' balparti vasutat azért sem ellenzheti, mivel a' budapesti Állando hid iránti szerződésnek kötése alkalmával, a' nagyobb vömbör és több évek megnyerése végett önmaga földmúlokul említi meg 1858iki évi kis-asszonyhava 20ról bódott és az országos választmányunk jelentése mellett 8-ik szám alatt előforduló nyilatkozásának 10-ik szakaszában azt: hogy Pest városától Vácznak menendő balparti vasút a' hid jövedelmét tetemesen fogja esorbítani; melly az országos választmány által is tekintetbe vettetett nyilatkozás minden hazának figyelmét annyival inkább megérdemli, minthogy azon általunk minden nem reménylett esetre; ha tudnivalik a' létező's a' többivel egyforma erővel bíró törvények nyilvános értelme ellenére a' balparti vasutnak létrejövetele bérmito okból gátolhatnék, — a' hid iránt kötött szerződésben engedett évek száma's megállapított vömbör,

